

Belgiat käega katsumas

(Algus «Harju Elus» nr. 40)

Sven Sagris

Koolis

Kuna majahärra on tuttav koolidirektoriga, siis leiab ka soov üht kooli näha positiivse lahenduse. Läheme hommikul kahekesi teele. Belgia põhirahvusteks on flaamid ja vallooned. Suhe sama, mis meil muulastega. Flaame 60%, valloone 40%. Flaamid on lähemal hollandlastele, prantslastele, vallooned sakslastele. Flaami keel on midagi oma naabritelt haaranud, kuid samal ajal naabritele väga raskesti arusaadav. Kuna Põltsamaa päritoluga Hans on küllaldaselt kaua flaamide hulgast elanud, siis saab teda tõlgina kasutada.

Kohalik flaami kommunaal-kool. 500 õpilast. Kuus klassi. Kooliga koos ka lastesõim ja lasteade. 500 õpilasele 15 õpetajat. Meil oleks sellises koolis õpetajaid tavaliselt 30–40.

Värvast sisenedes on esimene mulje mõnevõrra hämmastav. Kogu territoorium on kaetud valge paberiprahiga. Kui ma hiljem nägin sama pilti kooliruumides, ülikooli fuajees, tänavatel, tekkis mulje, et flaamid on korrektsete sakslaste kõrval üsna lohakad ja räpased. Noor direktor tutvustab kooli, lahkumata suitsevast sigaretist. Koolimaja on uus ja huvitava arhitektuuriga.

Igal klassigrupil on väga ilusad sanitaarruumid koos duššidega.

Mis silma torkas? Koolivormi ei ole. Kõigil õpilastel on ranitsad ja väga suured, rasked. Põhjus ilmneb töökorraldusest. Klassiruumid on kohandatud kõigi ainete õpetamiseks. Kuni 7. klassini annab õpetaja oma klassile kõik põhiained. Erinevad seinäärenurgad on kohandatud erinevate ainete õpetamiseks.

Kui õpetaja näeb, et ühe aine käsitlus on juba venima hakanud, võetakse käigult teine õppeaine. Siit vajadus kanda paljude õppeainete varustus kaasas. Leevenduseks on asjaolu, et 90% õpilastest tuuakse kooli kas isikliku auto või koolibussiga.

Tund 50 minutit. Vaheaeg 10 minutit. Õpilased meie sisenedes ei tõuse. Minu sellekohasele küsimusele vastatakse, et peavad tõusma. Küsimusel on tagajärjed. Üks noor õpetaja käib nüüd klassivõrra ees ja edaspidi tõusevad kõik.

Üheski klassis ei õnnestu ei lastele ega õpetajatele selgeks teha, kus on Tallinn ja Eestimaa. Palun lõpuks tuua Euroopa

kaardi. Kõiki läbib lõbus äratundmise rõõm. Russil Edaspidi tutvustab direktor mind juba klassiuksest: «Direktor russil» Vaadatakse nagu eksponaati ikka.

Demokraatiaga paistab asi hästi korras olevat. Koputanud klassiuksele, palub direktor õpetajalt luba sisenemiseks. Võimlemisõpetajaga tekkis meil isegi väike mõttevahetus. Vaat, et ei oleks lastudki uksest sisse.

Pärast naasmist proovisin oma kõigis klassides ajalootunni, kas teatakse Belgiat ja Brüsselit. Igast klassist ikka 2–3 teab. Aga miks peaksidki sealsed õpilased Venemaa iga oblastikerkust teadma? Oleme siin aga tihti õndsas usus, et Eestimaa lööb Euroopas laineid. Saksamaa Liitvabariigi televisioon ikka mõnikord ütles midagi Baltikumist. (Koduselt televiisorilt oli õhtul võimalik valida 28 programmi vahel.)

Haridusele pilguheitmist jätkasin järgmisel päeval Liege ülikooli külastamisega. Mõistetavalt ei saanud ma tutvuda ülikooli

sisulise tööga ja selleks puudus ka vajadus. Materiaalne baas on aga vägev. Terve omaette linnak. Teaduskondade eri hooned, peahoone, kohvik, restoran jne.

Väga imposantne betoonarhitektuur, mis loodusega hästi sobitatud. Kahjuks valitseb ka hoonete sees betoon, tehes need külmaks ja robustseks. Jällegi häiris ilmselge lohakus. Esindusliku ülikooli fuajees sahisetid jalad mahavisatud paberiprahis.

Kui kohe saabudes juhtisin tähelepanu linnatänavate mustusele, siis püüdis ülikorraarmastaja pererahvas viidata linna prügivedajate streigile. Kooli ja ülikooli sees ometi prügivedajad ei tööta!

Laadal

Igal pühapäeval peetakse Liege laata. See on väga hästi teada ka 30 km kaugusel asuvas Saksamaa LV linnas Achenis ja sama kaugel asuvas Hollandi linnas Maastrichtis. Maazi kalda-

pealne on mitme kilomeetri ulatuses kirevaks laadaplatsiks. Üks osa tõeline täika. Müüakse isegi roostetanud naelu ja vanu põl-lustööriistu. Uudistama kutsus kaupmees, kes müüs kaupaa Ameerika armee sõjakiivriteni välja. Leidub ärimehi, kes müüvad pruugitud püstoleid. On ju Belgia tuntud püstolite valmistaja. Suure maa-ala haaravad «muusikakaupmehed». Kassetid, plaadid. Kõige rohkem aga laserseadmetega mahanägemiseks mõeldud plaate. Allahinnatud rõivad ja jalanõud. Terve elusloomade laata alates kanadest ja lõpetades kitsedega. Kõik on hirmsas kauplemisvaimustuses. Hindu karjutakse mitmes keeles. Banaane pakub üks must kisakõri lausa poolmuidu. Ostaksin ühe toreda vanaaegse laste puuhobuse. Kuid kuidas sellega Eestimaa-le jõuda? Tütrepojal oleks hädasti vaja, aga meil ei mõtle ükski koostööpartner sellele, et puuhobustega raha tegema hakata. Muidugi peavad need küllalt kõrged, selgaronitavad olema. Küll oleks võimalik osta ameerika poisi politseivarustus: käeraud, püstol koos võõga, šerifimärk. Meie poisid on aga ilma sellise varustuse tagi küllalt julmad.

Hinnad on mõneti üllatavad. Kui kaabu maksab 500 DM, siis arvuti või käekell 5–6 DM. Täheleb, ühe kaabu asemel võib osta umbes 100 sellist plastmassist käekella, nagu Viinami sõbrad meil tänavanurgal müüvad. Jätsin endast väga tobeda mulje, kui küsisin, kas neis patareid vahetada ka saab. Milleks vahetada patareid, kuf patarei on kellast kallim?!

Mitmesuguste torupilli- ja teierkastimängijate seas võib tihti kohata noori üliõpilasi. Pidi üsna loomulik olema, et tudegid endale kerjamisega raha teenivad. Või polegi seda õige kerjamiseks nimetada? Selliselt tegi raha ka terve noor perekond. Isa ema tegid muusikat ja kaks 6–7-aastast last löid tantsu.

(Järgneb)

